

Szerkesztőség és kiadó hivatal
 P. SZ. SIMONYI-ház a város-
 házával szemben

HIRDETMEÉNYEK.

Előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok
 valamint a lap szellemi részét illető
 minden közlemények ide intőzendők

Amennyiben levelek csak ismert kezektől
 fogadhatnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.
 A SZABADELVŐ PÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Hirdetési ár:
 Helyben házhoz hordva vagy utólag
 küldve:
 Egész évre . . . . . 10 ft —
 Félévre . . . . . 5 ft —
 Negyedévre . . . . . 2 ft 50 —
 Egy hóra . . . . . 1 ft —

Hirdetési díj:
 Ot-hasábsopettisor egyzeri beiktatásáért 5 kr
 Helyegül minden hirdetésért külön 20 kr
 Nyitólár 4 hasábsopettisorért 20 kr.

XII. évfolyam. 1885.

Debreczen. Kedd, augusztus 18.

159. szám

A magyar nyelvért.

II.
 A ki ez országot összetartja, a Duna
 Tisza mentén elterülő alföldi síksá-
 gát kivéve, nagyon kevés magyar szót
 fog abban hallani, hanem a helyett hall
 nemet, ráczot, svábot, oláhot stb. ele-
 get. — Magában a fővárosban sokkal
 több német szót lehet hallani mint ma-
 gyart.

Oly vesélyes társadalmi baj ez
 nálunk uraim, hogy ezen segíteni, a ma-
 gyar nyelvet országossá tenni, annak
 jogát minden más nyelvek felett e
 hazában kivívni volna kötelessége min-
 den magyar embernek, szemelőtt tartva
 mindig ama jelégét „nyelv nélkül ül
 nincs nemzetiség és nincs
 hazája.

Igaz, hogy az e téren létező bajok
 egy jórészt őseink hanyagságának, vagy
 rövidlátásának róhatjuk fel, — kik ke-
 veset vagy éppen semmit sem tettek az e
 hazán földén élő különféle ajku népek ma-
 gyarítására s a magyar nyelvben egy
 erős nemzetté összeolvastására; ámde
 legyünk színtérek s valjuk meg, hogy
 miiket is terhel valami. Es az a mi be-
 nünket terhel, az még több az őseink
 hibájánál is; ez már bün saját nemzeti-
 ségünk ellen, s ez a germanizáció, a mit
 mi magunk csinálunk most minden kény-
 szer nélkül.

Es e tekintetben legnagyobb részt a
 művelt osztály terheli a bün. — Mennél
 magasabb osztályához tartozik valaki a
 társadalomnak, annál kevesebbet beszél
 magyarul s annál többet németül, fran-
 cziánul s köztünk e téren is a nők a
 kedvezményesebbek, mint minden egyéb társ-
 adalmi szokásokban, s annál fogva a bün
 legnagyobb része is őket terheli.

A fővárosban s az összes vidéki
 nagyobb városokban nincs vendéglő, ká-
 véház, ebédlő, a hol a pinczerek magya-
 rul szólítanak meg a helyőrt. — A ke-
 reskedők üzeteiben több német beszédet
 hallunk, mint magyart. A kereskedés hi-
 vatalos nyelve nálunk a német. Pedig

ha elgondoljuk, hogy alig egy százada
 annak, a midőn a magyar nyelv kikelt
 sírjából, s hogy századokon keresztül ok-
 szerien vitt gyökeres gyógyítása a be-
 tegségnek szükséges ahoz, hogy nyelvünk
 az ország minden részében visszanyerje
 őt jogát, s ha elgondoljuk, hogy mennyi
 idegen nép elem gyűrűje szorit kigyó-
 ként bennünket, — kikkel szemben csak
 nyelvünk terjesztése által tarthatjuk fent
 nemzetiségünket: akkor bátran kimond-
 hatjuk — s igazat mondunk, — hogy
 nyelvünk társadalmi előjoga s használá-
 ellen elkövetett mulasztás: lezaárulás.

A törvényhozás újabb időkben át-
 látta már, hogy a nyelv — az ország-
 szerre elterjedt magyar nyelv — lehet
 azon oszlop, melyen a magyar nemzeti-
 ség s közvetve a magyar alkotmányos
 állami élet — mint biztos alapokon —
 megállhat. S ez irányban törvény útján
 tett intézkedéseinek van is már eredmé-
 nye, mert az ifju gyermek nemzedék az
 iskolákban s azon kívül beszéli a magyar
 nyelvet az ország idegen ajku tájain is.
 — De mit ér, ha az így elért üdvös
 eredményt kétszeresen semmissé meg a
 közöshadsereg intézménye, illetve az ez
 által törvényesen reánk erőszakolt elné-
 metesítés.

Jól tudjuk ugyanis, hogy ma min-
 denki védhető, s e védhetőesség egy
 iskolát nyom a nyakába minden rendű
 és rangu embernek, mit a nép igen jól
 nevez tizenharmadik iskolának. Ez az
 iskola kényszeríti m, Magyarországnál mű-
 velt osztályához tartozó őss családja-
 nak gyermekeit arra, hogy németül ta-
 nuljon meg, mert különben tisztvizsgát
 nem tehet, s ez esetben 10 éven át kény-
 szerülve lesz túrni a közlegényi vagy
 legfejebb altisztai életet.

A kremsieri találkozás. Ő felsé-
 geik a király és királyné, valamint Radófi
 trónörökös folyó hó 24-én délelőtt indultak
 el Bécsből Kremsierbe: ugyanaz nap korán
 reggel St. fánia trónörökösné Mramareba-
 megy. A király 24-én fogadja a különböző
 testületeket és meglátogatja az ottani hely-

őrséget. Ugyanazon nap estjén Károly La-
 jos főherceg is Kremsierbe jő, neje ezalatt
 Schwalbach fürdőben marad. — III. Sándor
 ezár és Mária Feodorovna c. árné két fiok-
 kal Miklós trónörökös és György nagyfe-
 jedelemmel 23-án délelőtt érkeznek Kremsierbe
 honnan 26-án utaznak el. — Sándor bulgár
 fejedelem a pilseni hadgyakorlatoknál — me-
 lyek semmiesetre sem halaszthatnak el — min-
 denesetre ott lesz, de Kremsierben nem lesz
 jelen. Szűgyény-Marich osztrájfőnök jelen
 lesz a császártalálkozónál. Kremsierből a ki-
 rály egyenesen Rokycauba, a hadgyakorlatok
 színhelyére megy, míg a királynő Schön
 brunna utazik. A trónörökös Bécsbe indul
 vissza, hogy a 2. (bécsi) hadtestet — me-
 lyet ő fensége a szt.-pölteni hadgyakorlatok-
 nál, mint hadtest parancsnok fog vezényelni
 — az odavonulásra előkészítse. — A külföldi
 visetek csak az észak-csehországi hadgyakor-
 latoknál lesznek jelen; a szent-pölteni gya-
 korlatoknál azonban több idegen katonai
 attaché is ott lesz.

A kereskedő ifjak országos értekezlete.

A kiállítás hangversenytermében közel 500
 keres. főnök és fiatal keresk. jelenlétében nyílt
 meg szombaton délelőtt 10 órakor a magyar
 kereskedő ifjak első országos értekezlete. A
 kongressushoz a budapesti kereskedő ifjak tár-
 sulata adta meg az impulzust. Az eszme oly
 viszhangra talált országsszerte, hogy 40 vi-
 déki társulat küldte el képviselőit, azokivül
 kisebb városokból is tekintélyes számmal je-
 lentek meg a kereskedő főnökök.

A gyűlés korelnöknek s. Dr. Herich
 Károly indítványára Csanak Józsefet, a
 debreczeni kereskedőikar nestorát választotta
 meg, ki megnyitó beszédében jósikert kívánt
 az ifjuság mozgalmának. A napi rend első
 pontja: a kereskedő ifjak ország-
 gos szövetsége kerülvén tárgyalás alá,
 a gyűlés Kende Zsigmond előadó indítvá-
 nyára határozat képen kimondja, hogy az
 országos szövetség megalakítását célzaze-
 rűnek és kívánatosnak találja és megteszi a
 szükséges lépéseket hogy az a legrovidebb
 idő alatt megkezdhesse működését.

S ehez elfogadja Benedek János
 (jó ismerősök a debreczenieknék) gyűlési
 jegyző azon javaslatát, hogy a összes ke-
 reskedelmi ifjuság a segélyezés dolgában bevo-
 nassék az országos szövetségbe s hogy az
 alapszabályok kidolgozására egy 24 tagu bi-
 zottság küldessék ki. A vasárnap i mu-
 nka szünet kérdésében Wollák Samu-

előadó indítványa lett elfogadva, melyet Cs-
 nak József is párfogolt a kereskedők részé-
 ről, hogy t. i. az értekezlet bizottságot küld-
 jön ki, mely a vasárnapi munkaszünet tárgya-
 ban az országgyűlés elé kérvényt terjesszen.
 A kérvény előterjesztésére a képviselő ház-
 ban Hegedüs Sándor orsz. képviselő fog fel-
 kéretni.

Ezután a kereskedelmi szak-
 o k t a t á s r a vonatkozólag Hubenay József
 mint előadó terjesztette elő véleményét. Az
 értekezlet elfogadta azt az indítványát, hogy
 öt tagu bizottság küldessék ki, mely ez ügy-
 ben a közoktatás ügyben a közoktatás ügyi
 és kereskedelmi miniszteriumokhoz memoran-
 dumot dolgozzon ki.

Ezzel az első napi értekezlet véget ért.
 Délután 3 órakor az értekezlet tagjai a Do-
 bos féle vendéglőben bankettre gyűltek össze,
 melyen az első felköszöntőt dr. Herich Károly
 mondotta a vidéki tagokra. Ezután még szá-
 mos felköszöntő mondatott.

A második nap legfontosabb tárgyai
 voltak: a kereskedők nyugdíj
 és segélyegyesületének és a ke-
 reskedelmi takarékpénztár és hitelin-
 t é z e t ü g y e. Mindkettőt a kivitel módo-
 zatainak megállapítása végett egy 34 tagu
 bizottsághoz utasították. Az értekezlet ezzel
 véget ért.

Mikor küldjük gyermekeinket német szóra.

Zalai Márktól.
 Mi sem jár nehezebben egy idegen
 nyelvnek tökéletes, alapos és mindenoldalú
 elsajátításánál. Valamely nyelvet akkor sa-
 játítunk el tökéletesen, ha abban könnyű szer-
 relt inni, olvasni és beszélni tudunk.

A gimnásiumokban tanítják 8 éven át
 a latin és 4 éven át a görög nyelvet. 100
 tanuló közül, kik az érettségi vizsgát teszik
 le, alig 10 százalék tudja a latin és görög
 classikusokat a szótár, segítségével olvasni,
 alig 20 százalék tud némileg latinul és görög-
 rögül inni; beszélni azonban egy sem tud ez
 idegen nyelveken.

A tisztán magyar ajku ifjak, ha a né-
 met és francia nyelvet 8 éven át tanulják a
 reáliskolákban, hasonló eredményekkel lépnek
 ki a 8. osztályból. Olvasni és inni ugyan
 tud egy kis százalék, beszélni pedig egy
 sem. Es miért? Mert az iskola nem adhatja
 meg a nyelvbeni készütséget oly mértékben,
 hogy az ifjak folyékonyan beszélni képesek
 legyenek. Es ezen jelenség természetes oko-
 kon alapszik. Irásra o vasásia szolgáltatnak
 alkalmat az iskola szó és írásbeli feladatai;

A Debreczeni Ellenőr tárczája.

HÓFUVÁS.*)

Irta FRANÇOIS COPPÉE.

A királyné a legszigorubb, legegyszere-
 rűbb inkognitóban utazik, Sept-Chatoux név
 alatt s csak az öreg Georgenthal bárónó, az
 ő felolvasójó és Horschowitz tábornok,
 felolvasómestere, kísérik.

A buna és a meleg palack a külön ko-
 osiban állandóan hideg volt, midőn az angol
 regényétől kifiradva s a tábornok kötése mi-
 átt — mert a tábornok kötni szokott —
 boszankodva, egy pillantást vetett a fehér
 hőmezőre. először lekeltett törülni zsebke-
 dőjével a waggon ablakát, melyet a hideg
 jégvirágokkal és csillagocskákkal fódott. De
 az csakugyan különös szeszély s méltó egy
 20 éves feleskéhez, tél közepén Párisba utaz-
 ni. Ez utat 0 alatt 10 foknál kelle megenni.
 Sürgős volt az ut. Csaknem egész Európát
 hó fódte, s ebből most egy csinos darabot
 áttuznak. Természetesen, sok késedelemmel
 és nehézségekkel mert a kedvezőtlen saison
 a vasuton megbomlasztá a szolgálati endet
 Végre czélhoz közelednek; ma este 9 órakor
 már Párisban lesz a diner és jóllehet ez éjjel
 a melegítő palack alig lanyha többé s künn
 nagy hóhelyek gomolyognak, kavarnak, a
 bárónó és a tábornok szenderegnek a sarokban
 s a Párisba való érkezésről s az ottani él-
 ményekről álmodnak.

De a királyné nem alszik. Nagy fekete
 köpenyébe burkolódva, nyitott szemekkel
 álmodik s gépiesen hallgatja a távoli zenét.
 mit az elíradt utas a gyorsvonat ügétéséből
 vél hallanni. Visszagondol egész életére a

szegény ifju királyné s elgondolja, hogy mi-
 lyen nagyon boldogtalan ő

*) A kitűnő szerkesztett „Ország Világ”-ból.

Látja magát mint kis hercegnő, vörös
 kezeccékkel, az ő iker nővére mellett, kit
 egészen északra adtak férjhez, a nővére mel-
 lett, kit oly anyira szeretett s a ki hozzá
 oly hasonló vala, hogy ha egyforma ruhába
 öltöztették, különböző színű szalagot kötöt-
 tek a hajukba, hogy meglehessen egymástól
 különböztetni. Akkor még a forradalom nem
 döntötte le szüleik trónját s nyugodalmas
 élete volt a kicsiny atyai udvarban, hol az
 etiquette-et a kedélyesség mérsékelté s hol
 egész szívből szerették, abban az időben volt
 az midőn atyja — V. Lajos király, ki azóta
 száműzetésben halt meg, vele a parkot ke-
 resztül kasul járta gyalog, a nélkül, hogy
 négy órakor a kínai pavilonba, melyet szölli
 levél futott körül és a honnan követni lehet
 a folyam futását s a völgyek, halmok széles
 panorámáját.

Aztán házasságára gondolt, a nagy bá-
 ra, ama csodaszép júniusi napra, midőn a
 nyitott ablakon át a hullámzó néptömeget
 hallá, mely az ünnepiesen világított kertek-
 ben gyűlt össze. Hogy kezdet reszketni ak-
 kor, midőn az ifju királylyal a cövényházban
 egyedül hagyták!

Es megis szerette őt már, szerette már
 az első pillanattól kezdve, midőn elébe lépett,
 fehér tollbokrétával a sisakján s elegánsan
 ragyogó egyenruhában, pengő sarkantyúval
 Az első keringő után Ottokár karon fogta őt
 s a növényházba vezetete. Ott egy nagy pá-
 mafa alá ültek eg, más mellé, ő nemes moz-
 dulattal fogta meg kezét s szemébe nézve
 mondá: Hercegnő, megajándékoz-e azzal a

szerecsével, hogy feleségemmé legyen? Es
 ő elvörösödött, — homlokát lehajtotta s az
 „igen, uram!”-nál a másik szabad kezével
 örült dobogását igyekedett esendésíteni, míg
 a cigányok nagy diadallal és lelkesedéssel
 zendítettek az induló első hangjaira.

Ah, a boldogság gyorsan elröpült! Az
 illuziók és a tévítés hat hónapja, míg egy-
 napon, közben anyaságát érezve, egy durva
 esetből tapasztalni kelle, hogy őt a király
 nem szereti, hogy soha nem szerette, s hogy
 a menyegzője után való napon a színház el-
 sö táncosnőjével vacsorázott. Es ez még
 nem volt minden! Arról értesült azután, a
 mit eddig csak ő nem tudott, hogy Ottokár-
 nak régi viszonya van P. grófnóval s e vi-
 szonyból három gyermek származott s elég
 szemtelen volt e grófnóból elő palota hől-
 gyet csinálni A királyné szerelme egy esa-
 pással kialakult, az a gyöngéd szerelem, me-
 lyet férjének sohasem merészelt bevallani.

Az ő fia! Igen volt egy fia, és ő azt
 is szerette; de szörnyűség, ha az aranyos
 királyi czimerekkel ékesített bölcső mellé ült,
 hol az ő kis Wladislávja fekdött fiának meg-
 pillantásánál, kinek az apja őt czinikusan
 megcsalta, jégheletet érzett szívében, Az-
 tán nem is láthatta tovább gyermekét soha
 egyedül nem lehetett vele egymagára Egy
 egész sereg dajka vette körül s ha megakar-
 ta csokolni, ezek nagyképiüköde mondták:
 Felséges asszony, ma éjjel egy kissé köh-
 gött . . . Felségednek ma fogájása volt.

Nem! Tovább nem tarthatta ki a sze-
 gény királyné. Nyomorult egy élet volt ez
 S ha a bánat már egészen megtörte, akkor
 nyert engedélyt a királytól, hogy megláto-
 gassa édes anyját, ki Franciaországba mene-
 kült volt. Ez alkalommal hirtelen utazott el
 a nélkül, hogy a királytól engedélyt kért

velna; csak alvó fia homlokára nyomott egy
 csokit gyorsan; mert a mérgtől és szegény-
 től csaknem örült vala. A király kikapasai
 mind nyilvánosabbakká lettek, minden vá-
 rosban volt neki szeretője és — családja.
 Mindenütt guny tárgya volt, s a székvaros
 utcáin gunyoros kuplét énekeltek. S hogy
 az ilyen élet költségeit fedezze a király, min-
 denből pénzt csinált, kihasználta az államot
 és eladósította. Különösen a rendjel kereske-
 dést üzte gyalázatosan.

De mi történt? Egy pillanat óta áll a
 vonat. Mit jelent a szünetelés szabad téren
 és közepén? A tábornok és a bárónó egész
 nyugtalanul ébrednek föl; a tábornok ur le-
 bocsátotta az ablakot, s messze hihajolt az
 éjbe. Az állomás főnök éppen feleje tartja a
 lámpát.

— Mi történt? Miért állottak meg? —
 kérdi az öreg Horschovitz.
 — Legalább egy órahosszat itt állunk
 uram . . . Két láb magas hó! Lehetetlen
 tovább haladni Holnap reggel a párisiak nem
 kapnak tejes kávé.

— Hogyan? Egy óráig itt maradni eb-
 ben az időben? Tudja ön, hogy a melegítő
 palackok is kihűltek?
 — Mit tegyünk, uram már sürgönyöz-
 tem Tonnerrebe, hogy egy csapat sóseprőt ren-
 deljenek meg, de ismétlem önnek, egy óra
 előtt lehetetlen tovább menni.

A férfi a lámpával eltávozott a mozdony-
 felé.
 — De ez iszonyu! Ő felsége meg fog
 fagyni. — mondá a bárónó síró hangon.
 — Az igaz, én fázom, — mondá a ki-
 rályné dideregve.

A tábornok azt gondolja, most az ideje
 megmutatni hősi bátorságát. Leugrik az

de a beszédgyakorlatot csak a gyakorlati élet, a társadalom, a polgári foglalkozás adhatja meg.

Vannak ugyan ugynevezett gyakorlati módszerek, melyek a természetet akarják utánzni az által hogy a kezdő tanulóval minden megelőző nyelvtani szabály nélkül annyiszor ismételtetik a leggyakrabban előforduló szavakat, míg a mindennapi társalgási nyelv reá ragad. Ahn, Ollendorfer és Ney e czélt legkönnyebben vélik elérhetni az ugynevezett nyelvgymnastika által s addig forgatják meg a tanuló nyelvén ugyanazon szavakat és mondatokat mindenféle variációkban míg azok meggyökereznek. De ezen módszer sem vezet célhoz. Egy részt lassúsága és egy hangúsága által oly unalmassá válik a tanuló, szellemi művelődését oly annyira megszüntetve, hogy ritkán bír valaki türellemmel ily lélektörő munkával járó grammatikát végig tanulni; másrészt pedig oly gyorsaságot és közvetlenséget, mely a beszédhez okvetlenül szükséges, ezen könyvek sem adhatnak meg. Ezt csak a gyakorlati életben a társalgás és polgári foglalkozás útján lehet teljesen megszerezni.

Innen magyarázható azon városunkban és környékünkön oly gyakran tapasztalható kísérlete a szülőknek, hogy gyermekeiket német helyekre küldik a német nyelv elsajátítása végett.

Nézzük már most minő gyakorlati haszonnal bír az ifjuságra nézve ezen régibb szokás és minő áron szerzik meg a német nyelvnek gyakorlati elsajátítását!

A szülők azt hívnak, hogy a zsenge ifjúkor legalkalmasabb az idegen nyelvek elsajátítására 10—14 éves korban szokták leginkább a gyermekeiket a Szepesség valamely városába v. helységébe küldeni. Ott marad a fiatal ember egy két évig és mikor haza kerül a szülők örömmel tapasztalják hogy a gyermekük úgy beszél németül mintha született német volna.

Ande nézzük az érem másik oldalát. Minthogy az ifjú és idegen nyelvet nem nehéz tanulmány útján sajátította el hanem az által, hogy a folytonos hallás következtében a szokásos mindennapi beszéd módok reá ragadtak, abból az következik hogy a fiatal embernek midőn a német társalgási körből kivonatik és csak magyar ajkúak közé kerül egész németisége a legrosszabb idő alatt a szó teljes értelmében elpárolog.

Olvasni nem olvashat németül, mert annyira nem bírja a nyelvet, németül írni meg épenséggel nem tud, mert ahhoz komoly tanultás és hosszas gyakorlat szükséges. Ugy tehát a fiatal emberre nézve egészen elvész az mit gyermek korban játszva ugyan de felületesen elsajátított. Wie gewonnen, so zerronnen.

Van ezen régi szokásnak más 10sz oldala is. Azon gyermek, ki 10—14 éves korban félbeszakítja az itteni magyar tanultmányát és elmegy német helyre, hol a nyelv nehézségével meg kell küzdenie, nem érti meg a tanító v. tanár előadását, oltzik az előadások figyelmes hallgatásától, lezúg nem tanulja meg, mert nem bír lépést tartani a többi tanulókkal és a tantárgyakat meg sem értheti. Ebből következik, hogy ezen egy két év, miket a gyermek némely helyen tölt, elméjének nevelésére és egyéb haladására roppant kártékony befolyással bír, és hogy a kétes értékű felületes németiséget, melyet a legrosszabb alatt elfelejt, nagyon drágán fizeti meg, mely az összes iskolai tantárgyaknak rovására megy.

Ha az ilyen világot látott fiatal ember haza kerül, akkor már itthon sem bírja kellően tolytatni tanulmányait. Ismeretét hezagások,

mert a német előadásokat nem bírta megérteni.

A szülők azt mondják meuttségük gyánant, hogy ők mi mindent fordítottak a fiu nevelésére, német szóra is küldötték, iskolába járatták folytonosan még, pedig privátim is tanították; a fiúnak esze is van; de nincs meg a jó akarat, hiányzik a szorgalom és az ambíció. De azt nem akarják tudni hogy tulajdonképen ők ástak alá tanulási képességét gyermekeknek, a haladás lehetőségét megbotlottak vagy örök időkre lehetetlenné tették.

Mi tévők legyünk tehát, ha azt akarjuk, hogy gyermekeink németül is tudjanak a nélkül, hogy életpályájukat eltévesszék, vagy továbbhaladásukat féloldozzák?

A német nyelvet iskolai tantárgyakkal párhuzamosan, alaposan el kell sajátítani gyermekeinkkel olyannyira, hogy németül írni és olvasni tudjanak. A könyvekben nemcsak a könnyebb mindennapi kifejezések fordulnak elő, hanem azok is, melyek a hírlapok a classikai irodalom és a tudományos könyvek megértésére szükségesek. Ha az alap ily módon szilárdan meg van vetve, ha a fiatal embert már nem kell féltetni, hogy élet pályáján meg lesz akadva, akkor érett észszel és erős akarattal 1—2 év alatt német helyen a társalgási beszédet igen könnyen fogja elsajátítani olyannyira, hogy azt többé el nem felejtheti, mert egyrészt keresni fogja az alkalmat, hogy németül beszéljen olvasson vagy írjon, másrészt pedig saját foglalkozása vagy magasabb kiképzetési vágya utáni és sarkalni fogja arra, hogy a nehezebb, de alaposan megszerzett ismereteinek hasznát vegye.

Ezen fejtegetésem nem elméleti hanem tapasztalati. Számtalan gyakorlati esetek bebizonyították észrevételeim helyes voltát.

Tenát a német nyelv kedvéért nem szabad az iskolai tanulmányokat vagy a polgári pályát megszakítani, hanem meg kell a német nyelvet tanulni alaposan és pedig legelőször írni és olvasni. Csak ezen előkészületek után következzen a tulajdonképeni nyelvgymnastika. Lassan haladva haladunk így; de biztosan és kockázat nélkül. Ily módon biztosra lehet venni, hogy a fiatal ember németül olvasson, írni és beszélni fog.

A francia vendégek vidéken.

Az összes párisi lapok bővebben emlékeznek meg francia vendégeink budapesti időzéséről. A „Gil-Blas”-ban Ulbach írja le igen lelkes hangon a fogadtatást, melyet a francziák itt találtak; a „Figaro”-ban Blavet Emil enthouziasticus hangon irt tetjedelmes tudósítást közöl, melyben megemlíti, hogy a kiállításra, melyt nem lehet úgy mellékesen érteni, még vissza fog térni.

Hasonló hangon írnak a „Temps”, a „Republique Française”, a „Paix” stb.

A „Journal des Debats” ezeket írja: „Hálátlanagot követünk el, ha beérünk az zal, hogy hozzá tesszük a felköszöntőt, melyet Jókai Mór, a híres magyar író Lessepsre és a magyar főváros többi francia vendégeire mondott. Ki kell mondanunk, hogy az egész francia nemzet megvan hatva és hátra van köte ezve a fogadtatásért, melyben egyes íróit és művészeit a Duna partján részestették. Magyarországot és Franciaországot mindenha a szives rokonszenv kötelei fűzték együvé, a fajokülömbég dacára és a politikai váltások közepette. A fogadtatás, melyben barátainkat Budapestben részestették, azt tanusítja, hogy a régi barátság nem hidegült meg. Meghatottan gondolunk a barátság bizonyítékaira és azért hazánk köszönetét fejezzük ki Magyarországnak.”

— Ez a maga kis leánya? — kérde a királyné érdeklődéssel.

— Igen asszonyom, ez az én Csillikém. A jövőhónapba lesz három éves.

— De — az anyja? — kérde a királyné megütödvé s midőn a férfi fejét rázza: — Maga özvegy?

De újra tagadólag int. A királyné, mélyen meg van illetödvé s felemelkedik. A bölcsőhöz lép és megnézi Csillikét, ki uja elaludt s egy kis papir pulyát gyöngéden a szívéhez szorit.

— Szegény gyermek! — szól halkán a királyné.

— Ugy van asszonyom, ugy van, — folytatja a pályaőr. Az az anyja, ki gyermekét ily gyöngé korban elhagyta, szivtelen nemde? Hogy engem elbogyott, annak is én vagyok az oka... Nem volt igazam, hogy egy nekem fiatal asszonyt vettem el, nem, hogy egyedül a városba engedem menni, hol rossz ismeretségei köztött... de ezt a piczikét elhagyni!... Most egyedül kell őt fölnevelnem, a kicsi teremtést! Az nagyon nehéz, higye meg, kérem, a szolgálattal... Este, ha a vonatot fűtőlmi hallom, gyakran sirva kell öt magára hagyom. Naponta magammal viszem s öt már megszokta... Lássa tegnap a balkaromra tartottam, míg a jobbal zászlómat meglegettem. De a mi legtöbb fáradságot okoz nekem, ruháját és kalapocskáját varni... Szerecsére, káplár voltam a zuavoknál s onnan tudom, hogyan kell banni a tüvel meg a czéruával.

— De jó ember, — veszi föl a szót ismét a királyné, — az igazán nagyon nehéz feladat... Adja öt a szomszéd faluba azoknak öt derék embereknek, a kik a kicsi két elfogadják... ha az csak pénz-kérdés volna...

A „Times” bécsi levelezője bővebb távi kiwicz és neje állami tanácsos Varad... legifjabb Szász Károly joghallgató (Budapestről) Schreder Gyuláné mérnök neje, Mezentisik Nándorné (Privigyéről), Szentmihályi Szacó Józsefné (Budapestről), Burda szász... bíró neje Janka leányával (Körmöczvárról), Timkó J-né (Selmeczről), Bördács földművelő... kos (Mezőtúrról), Pongrácz Mihályné... tanácsos özvegye (Losonczi), Rose N... hallgató (Budapestről), Rudnay László... (Privigyéről), Ruhig Fáni kereskedő... (Budapestről), Friedmann Meyer 2 unokájának... Weiser Anna (Léva), Dobrovizky... könyvkereskedő (Budapest), Dr. Vadas... (Budapestről), Novák Antal bányagondnok... (Diósgyőr), Deutsch Theréz Janet leánya... József fiával (Budapest), Ráth Zsigmond... itéltőtanácsos (Budapest), Berkovits... Jenny, Prindl András nyug. kincst. erdőmér... ter (N. Maros), Strengler Kálmán ügy... neje (L. Ujvárról), Budai Ferencz baszonb... néjével (P.-Szt. Mihály), Fischer Miklós... (Mezőtúr) és számtalanok a kiket csak... fiúdjegyzék által kimutatni, és kik... közvetlen nagy számuk miatt itt felemlít... nem tudnék, 600 ig lehet tenni, ide nem... a jövő menőket, a kik nagyrészt száraz... élvezetet találnak az isteni természet... így az élénkség nagy, a láthatár változ... jes, a rend példás, a zene kitűnő, mely... Aranyos-Maróth derek bandája naponta... nyok nyujt a hallgatóságuk a kedves... szor minden tájára. Az igazgatóság min... újítást hévvel felkarol, gondoz és gyar... A közlekedés ugy vasuton, mint on... fűrdőig a vendégek számára engedély... gyekkel jár, valamint a lakházakban a lak... is; csak a magánházakban lakók fizet... némileg többet.

Lesseps egy érdekes dolgot mondott el Panamáról.

Az ottani esatona-munkálatokat ez év tavaszán meg akarta tekinteni, hogy meggyőződjék, mennyire haladtak a munkálatok. Eppen akkor volt ott kitörőfélben a lázadás. A lázadók azonban értesülvén arról, hogy Lesseps már utban van, a vezérek elhatározták, hogy a lázadást akkor fogják inszenzirozni, midőn Lesseps már megérkezett.

Csakugyan elhalasztották a lázadást s ez éppen akkor tört ki, midőn Lesseps már ott volt. A vezérek kedveskedni akartak Lessepsnek, s Lesseps csakugyan látott öldöklő felkelést.

— Ez az irántam tanusított figyelem volt az melyet életembe először nem köszöntem meg.

Fördői levél.

Vichneyi fűrdő 1885. aug. 11.

Tisztelt szerkesztő ur!

Soha sem lehet eléggé dicsérni a jót, a szépet magasztalni, a természet ily nagyszerűségét bámulni, áhítattal eltevely, így vagyok most a vichneyi fűrdővel. Több felvidéki gyógyhelyet láttam már, de itt egyesítve találtam mind azt a mit Isten nagyszerű alkotott, s az emberi ész kigondolt annak kiegészítőit, a szenvedő emberiség enyhítése és életereje visszaszerzése Valóban egyesül itt minden és s-mmi kívánni valót nem hagy a legkényesebb izlésűeknek sem, ezt merem állítani; bebizonyítja ugyanez állításomat a fűrdővendégek száma. Egyesítve láthatni itt uri fényt egyszerűségben, egyszerűséget kelemény, szépséget szellemmel, és mindenek fölött o'y családias jelleggel, hogy jól esik látni mint iparkodik mindenki otthon érezni magát.

A fűrdők tisztasága, fényes izléssel való kiállítás, hasznossága gyógyerejében, a kezelésnek minden rétegében, a példára méltó sokoldalúság, méltányos árak és a mi főképen meglepett az, hogy a kiszolgáló személyzet ugy a fűrdőben, mint a többi vendégek által látogatott étkező vagy mulató helyeken, előzékeny és szerénységgel párosult magavi-séletű. Ennek a főintézője a bérlő, kik kitartó áldozatkészséggel a vendégek iránt folyton tartó figyelemmel, azok izlése és igényei iránti készséggel buzgólkodnak. Oly konyhat, kávéházat, cukrászdát, helyesen elátva minden izlésnek megfelelő fűrdőben ritkán látni, mint itt Vichneyen a derek szegedi vendéglő-sünk Vinkovics Kálmán kezelése alatt, kinek egyéni megjelenése is bizalmat keltő, előzékeny modora megnyerő; hven támogatja őt, derek fáradhatatlan, szeretetreméltó neje, és sógoroje, kik versenyeznek ezen üzlet jó nevét fenntartani a jövőben is, a távozók emlékében.

Julius végétől Augustus elejéig már apadótan van a fűrdővendégek érkezése, még is itt azok száma 300-at fölülhaladja. Itt időznek gróf Miga és y nővérek társalkodó nőjök és komornájukkal (Aranyos Marótról), Hoppe tiszt nejevel (Berlinből), Babos Kálmán m k honvédoraigy (Körmendből), Babos István ügyvéd (szintén), Szenka J. (Dobreczenből), Singer M. (Teschenből), Dr. Lucz-

De a pályaőr imét f.jét rázza.

— Nem, jó asszony, nem! Nem vagyok büszke s haladatos szívvél fogadok mindent, a mi az én kis Czilikémért tehetek... De töle megvalni... soha egy órára sem!

— S miért nem?

— Miért? — ismétlé a férfi. — Mert csak magamban bízom, hogy ebből a gyermekből olyan nőt nevelhetek, a milyen az anyja nem vala... becsületes nőt! De bocsásson meg, lesz oly szives, egy keveset ringatni az én Czilikémet? A vonathoz kell mennem.

Mindenki elképzelteti, hogy a fiatal királyné mire gondolt, midőn a téli éjen egy óra hosszat ringatta egy szegény pályaőr gyermekét. A tábornok és a bárónő segítségét visszautasította. Midőn a pályaőr belépett és kiáltá: Előre uraim és hölgyeim, a gyors vonat most indul... a kocsiba! a királyné aranyfialt telt tárczáját s nyakövének ibolya-bouquetját a kis Czili bölcsőjére tette, s vissza tért a kocsiba.

Ezutal csak két napot töltött a királyné Párisba; azonnal visszatért székelyvárosába, honnan többé nem is távozott el, s a hol egyedül gyermeke nevelésére él. A dajkák és gouvernantok — Penzióba vannak. Ha a kis Wladislaw megnő, az lesz belőle, a mi atyja nem volt, — jó király. Öt éves korában már szer-ti öt a nép s ha anyjával országának jó régi vasutján utazik s az ablakon keresztül megpillant egy pályaőrt, ki egyik kezében egy gyermeket, a másikban egy kis lobolót tart, a királyi gyermek anyjának egy intésre kezesőket dob felé.

Ford. B. E.

des és Kovács... már rég kivo... ezredes szem... mire a már... mentek. Az i... emelte Z i v... gyönyörü és... mester kisért... mellett vonul... hol katonasá... rancsnok és... látvány volt... felsorrendbe... lett. Innen az... mentek a hol... volt. A két t... részt vett kit... tettel a nájda... házban is. A... számú közöns... tisztelet. Ezz... véget értek.

— Löve... jövészet ered... mélylével... tallért, legő... Miklós 1 dt...

— Egy... szántuli ev... közgyűlés f... tét a kollégu... még nem le... azt nem isme... rendjéből min... nan szerveze... tanszék vala... tanár helyén... kollégiumi ta... alapítását. U... ma d. u. kezd... most is több... Ma d. u. a d... választás mo... értekezlet.

— Ag... helybeli luth... gyűlése elhat... kész a feláll... lendő segélyg... hitrokonehoz... a Gusztáv Ad... rk lelkész m... zását s legelő... — Dale... ne egylet foly... vári győzelmé... Károly zenék... Bika” fogadó... telyt tart, me... darabjait, mel... az országos t... megtartandó... műsora követ... Károlytól. 2... 3. Tarka mad... 4. Népdal... gos bordal: ... Ottótol. Belé... jövdelem a bu... tatik. — Deb... E n d r e egy... szire el.

— A régi fűrdőházban 57 szoba, az új fűrdőben 36, a Hellházban 44 szoba van, azonkívül magánházakban 50 szoba áll folyton rendelkezésre, melyek szintén a fűrdő igazgató gondozása alatt állanak és szükség esetén megszereshető más irányban is. A fűrdőház mellett van r. k. kápolna is, melyben 8 és fél óraker isteni tiszteletet tartatik. Fűrdőorvos dr. dezséri B o l e m a a I s t v á n Barsmegey ugyszinte Selmecz és B é l a b á n y a szab. kir. városok főorvosa; sikerdus gyógykezelése elősmert dolog.

— A fűrdőház keleti szárnyát képezi az első emeleten az étterem, és társalgó terem (ez utóbbiban áll a fűrdővendégek rendelkezésére két zongora) a mely terem díszes nővényekkel el van látva, kényelmes butorzat-tal; földszint kávéház (billiárd) az étteremből nem messze a fűdött kuglóz a kertben Szemben a fűrdőházzal a park, honnan sétá utak vezetnek a fenyvesbe messzele.

— A régi fűrdőházban 57 szoba, az új fűrdőben 36, a Hellházban 44 szoba van, azonkívül magánházakban 50 szoba áll folyton rendelkezésre, melyek szintén a fűrdő igazgató gondozása alatt állanak és szükség esetén megszereshető más irányban is. A fűrdőház mellett van r. k. kápolna is, melyben 8 és fél óraker isteni tiszteletet tartatik. Fűrdőorvos dr. dezséri B o l e m a a I s t v á n Barsmegey ugyszinte Selmecz és B é l a b á n y a szab. kir. városok főorvosa; sikerdus gyógykezelése elősmert dolog.

Napi hírek.

— Ö Felsege a király születés napját ma városunk közönsége fényesen ünnepelte meg. Az összes hitfelekezetek templomaiban isteni tisztelet tartatott; a középületek homlokzatán zászlók lengtek. Már reggel 5 óraker 12 moszár ágyu dördült el és katonái zenekar vig zenével járta be a fűtőházakat. Pontban 8 óraker vonult be fényes díszgye-

ruhába öltözve a helyben állomásozó összes tisztiker előzőn az állomásparancsnok W a n d e r V e i z e n ezredessel a ref. nagytemplomba. Harangozás után követte a főispán vezetése alatt a megyei tisztiker teljes számban és a polgármester vezetése alatt a városi tisztiker. Valamennyi állami hivatal képviselve volt, — ott láttuk Simonffy S á m u e l t az ügyvédi kamarajelnökét, R á z s ó G y u l a alispánt Luky Lajos tanácsnokot, Fereny Elek szolgabíróit, azonkívül több jelenleg helyben tartó odó országgyűlési képviselőt magyar díszben. A helybeli dalárda több szép dalt énekelt, Kiss A l b e r t lelkész pedig buzgó háladó imát mondott. Az isteni tisztelet után tömegesen vonultak át a kath. templomba, melynek terén a helybeli összes katonaság D i t r i c h alezre-

— Egy... óhajj egy sze... debreczeni es... kezhetni e a... Teljes... gens családho... elita alsóbb g... gadtatik. Gon... biztosítatik. a „Dabr. Elle... — Ném... templomban... tése napját a... megünnepelte... lóban valláskü... folyt volna le... mény nemcsak... arra, hanem... megbotránkoz... rik azon állás... kérdéssel szem... butasága egye... mindennütt, a... érzelmű zsidós... gonosz megtá...

tanácsos Varsóból...
joghallgató (Buda...
mérnök neje, Mar...
(Diósgyőr), Dr. J...
győr), Szentmikló...
tról), Burd...
Bordács szob...
Körmöczbánya...
Bordács földbirt...
rácz Mihályné ki...
czró), Rose N. jog...
Rudnay László...
áni kereskedő neje...
Meyer 2 unokájával...
Dobrovsky Agost...
st), Dr. Vadass Pa...
ntal bányagondnok...
szal Janett leánya...
Ráth Zsigmond kir...
udapest), Berkovic...
ng. kincst. erdőm...
Kálmán ügyvéd...
Ferencz baszonb...
Fischer Miklós taná...
ok a kiket csak a...
arathati, és kiket...
matt itt felemlíte...
tenni, ide nem érte...
gyrészt szórakozá...
teni természetben...
áthatár változast...
má kitűnő, melyet...
ndája naponta két...
ak a kedves s...
gazgatóság mind...
gondoz és gyarap...
on, mint onnét a...
mára engedélyje...
házakban a lakók...
au lakók fizetnek

nagy tükrében a...
zban — frt. 30 kr...
rben — " 40 " ...
en — " 30 " ...
— " 60 " ...
— " 60 " ...
— " 40 " ...
— " 50 "

ézetben egy heti...
lás mellett 3 frt...
többszöri haszná...
használat 50 kr...
kr.

gi fürdőben:
— frt 90 kr...
1 " —
1 " 20 "

leteken beosztás...
gygyal 3 frt. 20...
kkel napjára 25...
mindenütt kieme...

nyát képezi az...
társalgó terem...
edégek rendelke...
terem diszes nő...
yelman butozat...
yelman (billiárd) az...
ödött kuglizó a...
zzal a park, hon...
fenyvesbe mész...

7 szoba, az új...
44 szoba van...
0 szoba áll foly...
szintén a fürdő...
lanak és szükség...
irányban is. A...
olna is, melyben...
teletet tartatik...
B o l e m a n...
inte Selmecz és...
főorvosa; siker...
dolog.

F-né

születés napját...
esen ünnepelte...
templomaiban...
a középületek...
Már reggel 5...
t el és katonai...
a frútezkákat...
nyes disztyen...
mászó összes...
nesnok W a n...
ref. nagytém...
ette a főispán...
kar teljes szám...
e alatt a váro...
si hivatal képi...
S i m o n f f y...
ajánlókét, R á...
Lajos tanácsno...
rót, azonkívül...
dó országgyű...
a helybeli...
t, K i s s A l...
adó imát mon...
megesen vonal...
nyelnek terén a...
r i c h a l e z e r

des és Kovács huszár őrnagy vezénylete alatt...
már rég kivonulva állott. A téparancsnok...
szerekes szemlét tartott a katonaság felett...
mire a már zsufozásig megtelt templomba...
mentek. Az isteni tisztelet fényét nagyban...
emelte Z i v u s k á n é urhügy ő nagysága...
gyönyörű szép éneke, melyet C z a p e k kar...
mester kísért körül A néphymnus zenéje...
mellett vonultak ki aztán a templomból...
hol katonaság diszvonulót tartott a tépa...
rancsnok és a tisztikar előtt. Gyönyörű szép...
látvány volt midőn a nagyszámú katonaság...
szépsorrendben vonult el a zene hangjai mel...
lett. Innen az i z r a e l i t a r e m p l o m b a...
mentek a hol szintén fényes isteni tisztelet...
volt. A két templomban tartott ünnepélyeken...
részt vett kitűnőségek nagyon kevés kivé...
telletől najduem mind megjelentek az izr. ima...
házban is. A luth. imaházban is volt nagy...
számú közönség részvétele mellett hálaadó isteni...
tisztelet. Ezzel a délelőtti ünnepélyességek...
véget értek.

— **Lövészet.** Az aug 16-án tartott...
lovészeti eredménye; Díjat nyertek: legjobb...
méllylövésvel F e h é r Domokos 1 db 2 frtos...
talált, legtöbb körlövésvel B u d a h á z y...
Miklós 1 db 1 frtos tallért.

— **Egyházkerületi közgyűlés.** A ti...
szántúli ev. ref. egyházkerület ösi rendes...
közgyűlés f. hó 24 dikén hatfőn veszi kezde...
t a kollégium disztermében. A tárgysorozat...
még nem levén véglegesen megállapítható...
azt nem ismertethetjük a tanácskozáskor...
rendjéből mindamellett kiemelhetjük az un...
nan szervezendő 4-dik rendes tanítóképzési...
tanácsok valamint néhai Kassai Sámuel jog...
tanár helyének betöltését és a debreczeni...
kollégiumi tantervjavaslat módzatainak meg...
állapítását. Az előleges tanácskozáskor már...
ma d. u. kezdetüket vették. E végből már...
most is több eszperes érkezett városunkba...
Ma d. u. a domestika, holnap pedig a tanár...
választás módzatainak tárgyában tartatik...
értekezlet.

— **Ag ev. iskola Debreczenben.** A...
helybeli luth. egyház vasárnap tartott köz...
gyűlése elhatározta, hogy Materny Lajos lel...
készt a felállítandó népiiskola javára eszkö...
zendő segélygyűjtés végett a németországi...
hitrokonhoz küldi ki. Sok reményt fűznek...
a Gusztáv Adolf egylet pártfogásához. A de...
rök lelkes még e hónapban megkezdte uta...
zását s legelőbb Eisenakot fogja fölkeresni...
— **Dalesztv.** A debreczeni dal és z...
ne egylet folyó 20 án 8 és fél órakor kolozsvá...
ri győzelmek napja 5-ik évfordulóján Rácz...
Károly zenekara közreműködésével az „Arany...
Bika” fogadó udvarkertjében dal és zenees...
télyt tart, mely alkalommal bemutatja azon...
darabjait, melyeket e hó 24 én Budapest...
az országos kiállítási nagy zene-csarnokban...
megtartandó hangversenyen előad. Az estély...
műsora következő: 1. Győzelmi dal Huber...
Károlytól. 2. Dalünnepélyes Thern Károlytól...
3. Tarka madár: tenor solo Kerner Adolf...
tól. 4. Népdal fűzér: Lányi Ernőtől. 5. Orszá...
g borsdal: Thern Károlytól. 6. Huszárdal...
Öttől. Belépti díj személyenként 40 kr. A...
jövdelem a budapesti utazás költségeire fordít...
atik. — Debreczen 1883 aug. 18-án Márk...
E n d r e egyleti elnök.

— **A debr. kereskedelmi és iparka...**
mera a következőket teszi közzé. A...
nagy m. kir. földmívelés ipar és kereske...
delmi Ministerium folyó év július 29-én...
29667 sz. a. kelt leírásában, a német császársá...
g bécsei nagy követének étesítése szer...
int az ottani védjegy törvény 1885 évi május...
1-én életbe lépett, s ennek határozatai érte...
lében a védjegyek minden 10 évben újból...
belajstromozandók lévén, felhívja a kamarát...
hogy figyelmeztesse az érdekeltet, kik véd...
jegyek védelmét a német császárság terüle...
tén bizosítani óhajtják, hogy azokat, ha az...
említett törvény életbe léptetése előtt már be...
is lettek volna lajstromozva, most újabban...
ismét belajstromoztatni igyekezzenek, ellen...
kező esetben azok védelmi jogosultsága az...
ottani lajstromokból töröltetni fog, s az ebből...
származó hátrányokat csak magának tulaj...
doníthatják. A debreczeni kereskedelmi és...
iparkamara.

— **Egy szépségi 11 éves kis fiút**
őhajt egy szépségi intelligens család egy...
debreczeni családhoz cserébe adni. Erte...
kezetheti a pap kiadó hivatalában.

Teljes ellátásra egy helybeli intelli...
gens családnak két vagy három vidéki ira...
elita alsóbb gymnásiumba járó gyermek elfo...
gadatik. Gondos felügyelet és pontos ellátás...
biztosítatik. Bővebb felvilágosítást nyújt...
a „Dabr. Ellenőr” szerkesztősége.

— **Német hitszónoklat a debr. izr.**
templomban. Ma ő felsége a király szüle...
tése napját a debr. stausquo izr. hitközség is...
megünnepelte. Az ünnepély nagy diszszal, s va...
lóban valláskülönbség nélküli érdeklődéssel...
folyt volna le, azonban egy nem várt körü...
lmény nemcsak hogy sötét árnyékot vetett...
arra, hanem a szó legszorosabb értelmében...
megbotránkozást keltett. Olyasóink jól ösme...
rik azon álláspontot, melyet lapunk a zsidó...
kérdésrel szemben elfoglal, az antisemitismus...
butasága egyetlen sorból sem ritt ki, sőt...
mindenütt, a hol az intelligens és magyar...
érzelmi zsidóság érdekeit védeni kellett a...
gonosz megtámadások ellen, mi mindenkor

az első sorában harcoltunk és fogunk...
harcolni ezután is. Azonban nem...
hallgathatjuk el a mai megbotránkozást kel...
tő esetet, melynek a statusquo hitközség ima...
háza színhelye volt akkor, midőn abban a...
szószékéről a király tiszteletére németül sz...
nokolt a különben tiszteletre érdemes ósz ra...
binus A jelenlevő díszes közönségre is látha...
tólag rosszul hatott e körülmény s egy ma...
gas állású ur véleményének élő szavakkal is...
kifejezést adott. A német szónoklat rendk...
vül kedvezőtlen hangulatot keltett —
Már is mozgalom indult meg a hitközség ke...
lében, hogy az izraeliták méltó és nemes ma...
gyar érzelmeiről tanuskodó felháborodását egy...
magyar hitszónok alkalmazása által lecsilla...
pítsák. Kell is ez, hogy így a derék és a ma...
gyarosodás felé óriási léptekkel törekvő deb...
reczeni izraeliták jóhírve megmentve legyen...
— **Lipovniczy István temetése** teg...
nap délelőtti óriási közönség jelenlétében...
ment végebe Nagyváradon. A város lakossá...
gának nagy része már reggel 7 órakor hullá...
zott a püspöki residentia felé. A ravatal a...
residentia bejáratában volt felállítva. — A...
ravatalra koszorút küldtek: József főherceg...
Lipovniczy Sándor és neje, Nagyvárad...
város és Biharmegye közönsége, Döry báró...
főispán, a Hovány., Szunyogh, Gorup, Des...
Escherolles stb. családok, továbbá Haller...
Sándor gr., a nagyvárad premontrai rend...
tanári kara, a káptalan, a muakás betegs...
gélyező egyesület, Schönberger br. altábornagy...
az udvar papjai, az uradalom tisztái kara, a...
katonatiszti kar, Fraknói és Bubicz kanonok...
a lövész és tüzoltóegységek stb. A végtisz...
teségen testületileg megjelentek Nagyvárad...
város összes hatóságai, intézei, egyletei és...
társulatai, a katonatiszti kar teljes számban...
Schönberger b. altábornagy vezetése alatt, az...
egyházmegyei papság, a görög kath. káptalan...
Szathmármegye részéről két kanonok. Jelen...
 voltak továbbá Bujavocny nyug. altábornagy...
Lukács György államtitkár, Gervay minisz...
teri tanácsos, Zobel budapesti főpostaigazgató...
Szalay miniszteri tanácsos, Csengeri Imre...
Elek Gusztáv honvédeztudós, Bathány József...
gr. és neje, Petrovics tankerületi főigazgató...
Döry b., főispán, Sal polgármester stb. Mi...
után a holtat beszentelték, a katonazenekar...
gyászindulója kíséretében a székesegyházba...
viték a koporsót, hol Zalka győri püspök...
fényes segédlettel gyászmisét mondott, mi kö...
ben az óriási templomot a közönség megtöl...
tötte. A gyászmise Jánosfőúrt vett igénybe...
mely után a zenekar hangjai és a város össze...
templomainak harangzuga mellett óriási...
közönség kíséretében a végnyugalom helyére...
kísérték ki az elhunytat. A végtisztesség 3...
órát vett igénybe. A számos szebbnél szebb...
koszorút külön gyászkozsín viték ki közvet...
len a koporsó után.

— **Lelkészképeségi vizsgák.** A f...
évi tavaszi egyházkerületi közgyűlés egyik...
határozata értelmében, már ezen évtől fogva...
a végzett hittanhalgatók az első lelkeszké...
peségi vizsgát mindjárt a pályá bevégezését...
követő egyh. kerületi közgyűlés alkalmával...
letehetik s így n m kénytelenek, mint eddig...
történt, 3 hónapot „elheverni” — Ezen első...
lelkészképeségi vizsgára, mely pénteken és...
szombaton fog megtartatni, előbb az írásbeli...
és aztán a szóbeli tantárgyakból már gyű...
lekeznek is a tiszteletes atyafiak. Huszadi...
kán, az az esütörtökön jelenközni tartoznak...
főt, és nazys. püspök úrnál. Ugy halljuk, --
hogy lesznek vagy harminczan. Jó sikert ki...
vánunk nekik a nehéz munkához!

— **Tisza miniszterelnök Osendeben.**
Ostendéből írják e hó 14-iki kelettel: Tisza...
miniszterelnök teznapelőtt este ideérkezett és...
másnap már megkezdte a tengerben fürdést...
Délután rendes sétáját tette a tengerparton...
Hegedüs Sándor képviselő és Tarkovich József...
miniszteri tanácsos kíséretében, midőn a belga...
király messziről meglátva elébe sietett, hoz...
szasan beszélgetett vele és melegen szorítá...
meg kezét a bucsuzáskor. A fürdő közönség...
bámuló része kört képezett körülöttük és...
tisztelettel nyított utat, mikor a magyar...
miniszterelnök tovább folytatta sétáját. Tisza...
ma 2 órára az udvarnál volt és kegyes fogad...
tatásban részesült, ugy a király, mint...
királyné részéről.

— **Még egy új lap Debreczenben.** A...
főváros után, kincses Kolozsvárt kivéve sehol...
sincs en annyi újság mint Debreczenben. Eddig...
is kilenc újság látott itt napvilágot egyik...
hetenként, másik naponként, most jön ezekhez...
a tízedik. A címe: „Tárogató” lesz, tartalma...
társadalmi, szépirod. mi és közgazdasági...
Szerkesztője „fiatal és jeles”; de hogy kicso...
de azt az elfizetési felhívás nem árulja el...
Kiadója Sinay Sámuel közvetítő intézet tu...
lajdonos. Hertenként kétszer: vasárnap és...
Csütörtökön fog megjelenni. Elfizetésiár egész...
évre 4 frt, félévre 2 frt negyed évre 1 frt...
Az első szám szept. 1-én jelenik meg.

— **Esküvő.** Halbróhr Adolf sza...
badkai földbirtokos, ma augusztus 18-kán d...
u. 1 órakor, a helybeli statusquo izraelita hit...
község szent Anna utcazi imaházában, oltár...
hoz vezette Harstein Ida kisaszonyt...
Harstein Péter köztisztviselőben álló helybeli...
földbirtokos kedves leányát. Az esküvőn szép...
számú közönség volt jelen. Aldást boldogsá...
gát és szenenését kívánunk az új párnak.

— **Családi tragédia.** Brassó mellett...
Földváron, horvászó eset történt. Kondor...
Ferencz utnester fiatal, egészséges neje, kinek

MEZŐHEGYES, aug. 18. A lakos...
zág legmélyebb és legszívélyesebb üdvöz...
lése mellett távoztak el a franczia...
vendégek tegnap reggel külön vona...
ton Aradról. Pécskán és Batt...
nyán nagy ovatioval köszöntötték az...
átutazókat, kik 9 órakor Mezőhe...
gyesre érkeztek, a hol 30 meplepő...
szép fogat szállította be a vendégeket...
lakásaikra. A ménes és mintagazdaság...
meglátogatásán kívül a casinó udvarán...
tartandó fényes bankett is a program...
egyik pontját képezi.

MEZŐHEGYES, aug. 18. A fran...
czia vendégek tegnap délelőtti kilencz...
ideérkeztek s ünnepélyesen fogadtattak...
Reggeli után megtekintették a ménest...
Egy órakor villásreggeli volt, ezután...
a gazdaságot megsemmelték. — Mindenr...
rendkívüli elragadtatással nyilatkoztak...
Ester casinó kertjében vilányvilágítás...
mellett fényes lakoma volt, számos fel...
köszöntő mondatot Francia és Magyar...
országra. A mulatság késő estig tartott.

Feladás szerkesztő és kiadó laptulajdonos...
Vértesi Arnold...
Főmunkatársa: Károly Vilmos.

Nyilt-tér.

Eladó dinnyék.
A legjobb fajú nemes...
dinnyék kaphatók üzle...
temben.

CSONKA DÁNIEL
nadszékfőnöki üzlete...
Vrad-utca „Európa” kávéházzal szemben...
Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan...
eszközöltetnek.

Eladó
A Nagyvárad-utczán 2210...
sz. ház onodói földdel vagy...
anélkül eladó.
Ertekezetheti ugyanott...
hátul a udvarban.

A szabad osztrák-magyar államvasut...
társaság pályaudvarán lévő

KÖZRAKTARAK
Budapesten.

Alánlja terjedelmes, szelűzött...
és száraz rakhelyiségeit gabona, ten...
geri ör emények és mindennemű áru...
beraktározására.

Minden az árukkal járó kezelé...
sek rendelkezés szerint a legjobban...
eszközöltetnek; a szállítási díj, és...
egyéb a küldeményt terhelő illetékek...
a szállító-félszére kifeizetnek...
ugyszinte a biztosítás, f-kbér és a ke...
zelési illetékek a legolcsóbban számít...
tatnak.

Kívánatra, a beraktározott árukra...
a legelső pénztintezetek által a legu...
tályosabb feltételek mellett hitel nyuj...
tatik.

A reexpeditiv, — bizományi díj...
felszámítása nélkül — az érvényben...
lévő közvetlen díjtételek alapján tör...
ténik, és a fuvardíjkülömbésé azona...
nal, a megfirtent elszállítás után viz...
szafiztetnek.

Czégünk:

A szabadalmazott osztrák-magyar ál...
lamvasut társaság pályaudvarán lévő...
közraktarak gondnoksága

BUDAPESTEN.

MATTONI-FÉLE
GIESSHÜBLER
legtisztább égyárm...
SAVANYU-KÚT
legjobb asztali- és üdítő ital,
kítűnő hatásának bizonyult köhögésnél,
gégehajoknál, gyomor- és hólyaghu...
rutnál.
Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

